

Werkessie Klimaatbestendig natuurbeleid en Governance

"Bomen zijn binnen terreinen van natuurbeheerders de laatste jaren massaal gekapt om bijvoorbeeld ruimte te maken voor heidegebieden. Zouden we dit nu nog doen gezien de opgave van CO2-opslag?"

De moderator voor de werksessie over Klimaatbestendig Natuurbeleid en Governance is Harrie Hekhuis, afdelingshoofd Beheer en Productie bij Staatsbosbeheer. Harrie houdt het in beide rondes van de werksessie op een korte inleiding zonder powerpoint presentatie. Hij licht kort vier opgaven toe omtrent klimaatbestendig natuurbeleid: 1) het voorkomen van ontbossing + compensatie bieden, 2) veerkrachtig productiebos, 3) nieuwe natuur (binnen en buiten NNN, bos, veen, kwelders) en 4) ketenverlenging. Na de introductie legt Harrie meteen de bal bij de provincies door te vragen: wat gaan jullie als provincies doen? Er ontstaat in beide werksessies discussie: heeft de provincie een regierol? Dienen provincies zich actief of passief op te stellen? Dienen zij af te wachten wat het rijk vanuit het klimaatakkoord vraagt of kunnen provincies ook van onderop zelf initiatief nemen? Hoe kom je tot een taakstelling? Hieronder een korte schets van de discussie:

De vraagstukken en transitieopgaven die vanuit het rijk worden gelanceerd zijn opgaven in het landelijk gebied. De provincie heeft een regierol op inhoud en/of proces. Soms hebben provincies een voorzittersrol, soms faciliterend. Veel vraagstukken worden uitgewerkt en uitgevoerd op het schaalniveau tussen provincie en gemeenten in (regio's). Dient het klimaatakkoord in alle 12 de provincies met maatregelen tegelijk neer te slaan? Of zijn er nu al of kunnen er al een aantal provincies beginnen met maatregelen?

Sommige bestuurders van provincies willen reactief achterover hangen en eerst kijken waar het kabinet mee komt. Anderen nemen proactief zelf het voortouw. Een medewerker van een provincie stelt dat iedere provincie een ambitie zou moeten hebben. De maatschappelijke druk neemt toe om als provincie een rol op te pakken. Regierol ligt bij provincies!

Een provinciaal medewerker merkt op dat toen ze de EHS aanpakten, ze het breder moesten aanvliegen. Om zaken voor elkaar te krijgen, moesten ze de taart groter maken en meer partijen uitnodigen. Momenteel heeft hij te maken met de RES: hij zit daar tegen een blok beton aan te hakken. De medewerker: *"Er moet niet een te lineair beeld worden gehanteerd omtrent het programmeren vanuit sectorale ambities en doelen. We zijn nu nog onderwerpen aan het verkennen, bijvoorbeeld omtrent klimaat en energie. Toen in 1990 de EHS begon was ik enthousiast. Nu is het 2018 en is deze nog steeds niet af."*

Het kost volgens een provinciaal medewerker vaak al ongelooflijk veel moeite om 25 ha nieuw bos erbij te krijgen. Tegelijkertijd zien we dat bij ruimtelijke ingrepen er nog te gemakkelijk wordt ontbost. Provincies zouden hierbij een beweging moeten maken om dwangmatig te compenseren. Gesignaleerd wordt dat we voor veel klimaatmaatregelen toch weer vaak op landbouwgrond zullen uitkomen. Verwacht wordt dat met het omslaan van het politieke klimaat maakt dit nog moeilijker wordt. Kansrijke instrumenten die worden genoemd: de compensatiepoul, voedselbossen, groen-blauwe bossen, GLB. Opgemerkt wordt dat het moeilijk is om de landbouw met financiële vergoedingen te verleiden, omdat hun verdienmodel vanuit de landbouw al draait op andere subsidies. Kruidenrijke graslanden bieden kansen; deze zijn niet alleen vanuit biodiversiteit maar ook financieel aantrekkelijk. Met minder beheergeld kan een provincie meer biodiversiteit realiseren. Dat is een quick win! Feit is dat aan een hoop van deze zaken nog geen invulling wordt gegeven, wat volgens de moderator aangeeft dat we zo vast zitten in ons denken. Vanuit een provincie wordt gepleit voor landinrichting 2.0. Het Rijk komt met opgaven voor landbouw, voor energie en klimaat en voor natuur en biodiversiteit. Het gaat om verknopen, om synergie zoeken. Veel opgaven zullen in het landelijk gebied verwezenlijkt moeten worden.